

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΣΤ'.

ΑΡΙΘ. — 39

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ | ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1905

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅσον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀρ... 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ... 3
ἐν τῇ ἐξωτερικῇ φράγκᾳ χρυσᾷ... 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάμου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» — Ἡ πατριαρχικὴ ἔκδοσις τῆς Καινῆς Διαθήκης — Ἐγκύκλιος πατριαρχ. καὶ συνοδική καὶ σχετικὰ ἔγγραφα περὶ τῶν ἐνδεικτικῶν τῶν διδασκάλων — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἀλέξανδρος Λαυριώτης (νεκρολογία — προσφωνήσις Ἰωακείμ Ἰβηρίτου) — Ἀγγελία.

1880 Α' ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ Α' 1905

Ἀπὸ τῆς σήμερον ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» εἰσέρχεται εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔκτον ἔτος τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς. Προνοία φιλογενεῖ τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κ. κ. Ἰωακείμ Γ' τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης ἰδρυθεῖσα μετὰ καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου συνετηρήθη ἐπὶ ἔτη εἰκοσι πέντε ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ λαϊκῶν φιλιτόρων, ὁμογενῶν τε καὶ ξένων. Εἰς πολλὰς χιλιάδας σελίδων ἐδημοσίευσε διατριβάς χρησιμεύουσας καὶ σήμερον εἰς τοὺς ζητούντας ἀναγνώσματα σοβαρὰ καὶ εἰδήσεις ἐγκύρους καὶ ἐπίσημα γράμματα, ἥτοι πηγὰς φωτίζουσας ἐπαρκῶς τὸν ἐρευνῶντα τὴν τε σύγχρονον καὶ τὴν

πρὸ ταύτης βιοτὴν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Εἰς τὸν κατώτερον λεγόμενον κλῆρον καὶ εἰς τοὺς ἐγκύπτοντας εἰς ἐμβριθεῖς μελέτας ἐχορήγησεν ἡ «Ἐκκλησι. Ἀλήθεια» πνευματικὴν τροφήν κατὰ τὰ εἰκοσι πέντε τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς ἔτη, διὰ τε τῶν ἐν αὐτῇ διατριβῶν καὶ τῶν ἐν παραρτήμασιν, ὡς ἐπὶ τριετίαν, χάριν τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν λαοῦ, δωρεὰν ἐχορήγει τοῖς συνδρομηταῖς τὰ χρησιμώτατα «Εὐαγγελικὰ Διδάγματα».

Εὐχαριστοῦσα πᾶσι τοῖς ὀλικῶς αὐτὴν ὑποστηρίξασιν, ἰδιαίτερος δὲ τῷ ἱερῷ κλήρῳ τῷ ὑπὸ τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον καὶ τὴν ἀγιωτάτην Διοίκουσιν Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας πασῶν τῶν Ρωσσιῶν, εὐχεται μὲν ἑαυτῇ μέλλον βέλτιον τοῦ παρελθόντος, ἀπεκδέχεται δὲ ὄχι μόνον τὴν τοῦ κλήρου ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ λαοῦ συνδρομὴν πάντοτε πρόθυμον καὶ γενναίαν, διότι μετὰ δυσκολίας συντηρεῖται, οὐχὶ δι' ὀλιγότητα συνδρομητῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν προθύμως ἐχόντων εἰς ἀπότισιν τῆς ὀφειλῆς αὐτῶν, οὐ ἕνεκα πολλὰ ἔχουσα λαμβάνειν ἀδυνατεῖ καὶ πολλὰ νὰ δαπανήσῃ πρὸς αὐξήσιν τῶν

σελίδων ἐκάστου τόμου καὶ πρὸς ἀμοιβὴν ἐκτά-
των συνεργατῶν.

Προσδοκῶσα ἡ «Ἑκκλησι. Ἀλήθεια» στοργὴν
πλείονα πρὸς αὐτήν, καὶ δημοσίως εὐχαριστοῦσα
πᾶσι τοῖς ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς αὐτὴν ὑποστηρίξασιν,
ὁμολογεῖ κατὰ καθήκον τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς
πρὸς τὸν φιλοπρόδοτον καὶ φιλόμουσον ἡμῶν ἀνα-
κτα, χορηγήσαντα τὴν ὑψηλὴν Αὐτοῦ προστασίαν
ἐν τῷ εἰκοσιπενταετῇ σταδίῳ αὐτῆς, εὐχομένη
μετὰ πάντων τῶν πιστῶν Αὐτοῦ ὑπηκόων, ἐπ' εὐ-
καιρίᾳ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐορτῆς τῆς αὐρίου, ἔτη
μακρὰ, ὑγιᾶ καὶ πανευδαίμονα.

Ἡ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

ἐγκρίσει τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἑκκλησίας.

Ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς βαθεῖα καὶ ἐν χαρᾷ
πολλῇ ἤκουσε καὶ εἶδεν ἐν μέρει τὸ ὀρθόδοξον
πλήρωμα τὴν ἄρτι εἰς φῶς παρακύψασαν ἐπίση-
μον τοῦ Πατριαρχείου ἐκδοσιν τῆς Καινῆς Δια-
θήκης καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ πανταχοῦ
διασαλπίζει, πρὸς τε τὴν Α. Θ. Π. τὸν πατριάρχην
πρῶτον Κωνσταντινουπόλεως κ. Κωνσταντῖνον τὸν
Ε' καὶ τοὺς ἄλλους φιλοχρίστους, ὧν τοῖς ἀνα-
λώμασιν εἰς ἔργον ἤχθη καὶ πέρας αἴσιον ἡ λαμ-
πρὰ αὐτῆς ἐκδοσις, ἥτις τόσας πρόκειται ἀνυπό-
πτως καὶ ὀρθοδόξως νὰ γεωργήσῃ ψυχὰς, ὥς καὶ
πρὸς τὴν Α. Θ. Π. κ. Ἰωακείμ τὸν Γ', τὸν νῦν
εὐκλεῶς καὶ ἐν Πνεύματι ἀγίῳ στερεῶς τὰς τοῦ
Κωνσταντινουπόλεως θρόνου ἡνίας περικρα-
τοῦντα, ὅστις καὶ ἔγνω ἵνα δραστηρίως ἐνεργή-
σῃ διὰ τῆς ὀρισθείσης ἐπιτροπείας, τῆς ἐκ τῶν
θεοφιλεστάτων διευθυντῶν τῆς τε Μεγάλης τοῦ
Γένους Σχολῆς κ. Μιχαὴλ Κλεοβούλου καὶ τοῦ
τῆς Θεολογικῆς κ. Ἀποστόλου Χριστοδοῦλου,
ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ὁδηγίαν τῶν ὁποίων καὶ
τὰς συντόνους ἐνεργείας συνεπλήχθη ὑπὸ τοῦ
πολυμαθοῦς καὶ φιλοπόνου καθηγητοῦ τῆς Θεο-
λογικῆς Σχολῆς Χάλκης, τοῦ καὶ εἰσηγητοῦ τῆς
ἐπιτροπείας, κ. Β. Ἀντωνιάδου τὸ πολύμοχθον
ἔργον τουτὶ καὶ δύσπονον.

Καὶ ἰδοὺ ἔχομεν τέλος Εὐαγγέλιον, κατὰ τὸ
ἐνὸν κριτικῶς ἐπεξεργασμένον ἐξ ἀντιβολῆς
20 ὅλων καὶ τεσσάρων χειρογράφων ἐκκλησιῶν,
μονῶν, ἀκαδημιῶν, σχολῶν καὶ τινων βιβλιοθη-

κῶν, ἐμπόνως συναπαρτισθέν· Εὐαγγέλιον εὐφρό-
νητον, πρόχειρον ἀποκαθιστὰν κατὰ τὸ ἐνὸν τὸ
ἀρχαιότερον κείμενον τῆς ἐκκλησιαστικῆς παρα-
δόσεως καὶ μάλιστα τῆς Ἑκκλησίας Κωνσταντι-
νουπόλεως». Ἐχομεν Εὐαγγέλιον εὐσύνοπτον,
ἐλαφρὸν, κομψὸν, ἡμέτερον, ὅπερ ἀνύποπτοι ὅλως
καὶ τὴν συνειδήσιν ἡσύχοι, καὶ πᾶσαν κατηγο-
ρίαν ἐκφεύγοντες, ἐλεύθεροι οἱ ὀρθόδοξοι δυνά-
μεθα νὰ μελετῶμεν καὶ νὰ καυχώμεθα ἐν αὐτῷ.

Ἡ περιόφεις καὶ ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ἔργου ἐγένε-
το μετ' ἐπιμελείας πολλῆς καὶ οὐ τῆς τυχού-
σης κομψότητος. Στοιχεῖα, χάρτης, ἀκρίβεια,
ἐργασία τυπογραφικὴ ἀμεμπτος, καθαρὰ. Καὶ ὁ
ἐμβριθὴς δὲ πρόλογος δεικνύει σαφῶς τοὺς μό-
χους, ὅσοι κατεδλήθησαν, τὰς δαπάνας, τὰς
ἀποδημίας, τὸν χρόνον, τοὺς πόνους τοὺς πρὸς
ἀντιβολὴν καὶ καταρτισμὸν τοῦ ἐργώδους τούτου
φιλοτεχνήματος. . . . . Ἐλέγετο καὶ ἀνεμένετο
ὅτι τὸ ἔργον θὰ προβάλῃ μετὰ τῶν εἰκόνων τῶν
ἀγίων Εὐαγγελιστῶν, αἵτινες παραλείπονται εἰς
τὰς τῶν διαμαρτυρομένων ἐκδόσεις. Τὸ τοιοῦτο
θὰ ἐξωραίζε, φρονῶ, λίαν τὴν βίβλον, ἀν μάλι-
στα ἦσαν φυσικαὶ, πισταὶ, καλλιτεχνικαί. Ἀλλ'
ὅ,τι τῶρα δὲν ἐγένετο ἐλπίζομεν νὰ ἐπανορθωθῇ
ἐν προσεχεῖ πλουσιωτέρᾳ ἐκδόσει καὶ ἀθθονω-
τέρᾳ, ἥτις καὶ νὰ κορέσῃ τὴν δίψαν ὡς πλεί-
στων τὴν πνευματικὴν, πανταχοῦ ἀκόπως καὶ
εὐχερῶς τοῖς πᾶσι διασκορπιζομένῃ. . . . . Μετὰ
τὰς τελείας στιγμὰς, ἔστω καὶ μὴ τελείων πως
περιόδων δὲν θὰ ἦτο ἄρᾳ γε προτιμότερον ἂν κε-
φαλαῖον τὸ ἐφεξῆς ὀρθοῦτο στοιχεῖον; Ἡ ὑπο-
τίθεται ὅτι ἡ στίξις μόνη ἐξαρκεῖ; Διὰ τῶν κεφα-
λικῶν τούτων τὸ ὁμοφυὲς τοῦ κειμένου καὶ
ἀπλοῦν καὶ μονοειδὲς ἔδαφος θὰ ἐποικίλλετο
ἴσως, κομψότερον καθιστάμενον καὶ εὐαναγνω-
στότερον οὕτως.

Εὐαγγελιάριον ἄρᾳ γε ἡ, ὡς ὑπὸ τῶν ἀγίων
4 Εὐαγγελιστῶν παρατεθέντα, **Εὐαγγελιστά-
ριον**, ὡς παραδείκνυσι καὶ ἡ ἑτέρα διαίρεσις
Πραξάποστολος, τῆς μὲν λέξεως **Ἀπόστο-
λος** (κυρίως, ὡς γνωστὸν, ὁ Παῦλος, ὡς τὰς πλεί-
στας Ἐπιστολὰς γράψας καὶ ἐπισημότερος, ὡς
περισσότερον πάντων κοπιᾶσας) ἀντιτιθεμένης
εἰς τὴν «Εὐαγγελιστῆς», τοῦ δὲ πρώτου συνθε-
τικοῦ «**Πράξεις**» μὴ δυναμένου ἄλλως νὰ ἐκδη-
λωθῇ, διὰ τὴν ταυτότητα τοῦ συγγραφέως τοῦ
τρίτου Εὐαγγελίου καὶ τοῦ τῶν **Πράξεων** καὶ
τὴν ἀνάγκην τῆς ὑποδείξεως τῆς διαφορᾶς τοῦ

περιεχομένου αὐτῶν ..... Οἱ μακαρισμοὶ ἐν τῷ ἀγίῳ Εὐαγγελιστῇ Ματθαίῳ (ε' 3), τὸ «Πάτερ ἡμῶν .....» (στ' 9), ἡ Ὁδὴ τῆς Θεοτόκου (Λουκ. α' 47—55), ἡ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου (α' 68—79), ἐξετυπώθησαν κατὰ στίχους· διατί τότε ὄχι καὶ τὰ αποσπάσματα τῶν ψαλμῶν, καὶ ὅσα εἰς στίχους μάλιστα ποιητικοὺς ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ἀπόκεινται; Πλεονάζοντα φαίνονται καὶ τὰ διασπαρμένα θαυμαστικά σημεῖα, ἐκτὸς εἰ μὴ καὶ ταῦτα ἀνελλιπῶς ἐκ τῶν προκειμένων ἀπογράφων προετέθησαν. Κατὰ στίχους παρατίθενται ἀλλαχοῦ καὶ τὰ τῆς Α' Τιμοθέῳ ζ', 16, ἅτινα, ὡς γνωστὸν, θεωροῦνται ὡς ὕμνος χριστιανικὸς ἀρχαῖος. .... Προσέτι, ἀναλόγως τῆς διαιρέσεως **Ἐπιστολαὶ Παύλου, Ἐπιστολαὶ Καθολικαί**, οὐδόλως ἂν ἦν περιττεύουσα καὶ πρώτη τοιαύτη **Εὐαγγέλια** καὶ ἐν τῷ τέλει **Ἀποκάλυψις**.

Ἐν τῇ προσεχεῖ ἐκδόσει τοῦ ψυχωφελοῦς ἔργου δὲν θὰ εἶναι ἴσως ἀσυντελὲς ἂν ὑποθέσῃ καὶ αἱ **διαφόροι γραφαί**, (βυζαντιακῆς καὶ ἑτέρου τύπου καὶ εἰ τι ἕτερον) διεξερευνημένης (ἂν τοῦτο δὲν ἐγένετο) καὶ τῆς ἀπὸ πολλοῦ τὰ Εὐαγγελιστάρια, Μηνναῖα καὶ τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς χρήσεως βιβλία ἐπιμελῶς διασκαλευσάσης βίβλου τοῦ ἀμερικανοῦ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας εἰδικοῦ τοιούτων ἐκδόσεων καθηγητοῦ κ. Gaspar René Gregory «Textkritik des Neuen Testaments» (ὁ Α' τόμος τῷ 1900 ἐν Λειψίᾳ)· ὡς καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ κύριου οὐ τὸ τυχόν ἔχοντος εἰδικοῦ ἐπίσης καθηγητοῦ κ. Eberhard Nestle ἐκδόσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐν ἣ πάντα ὑπογράφει τὰ παραλλάσσοντα ἐν μόχθῳ καὶ δαπάναις οὐ σμικραῖς ἀντιβαλὼν τὰ ἀπανταχοῦ χειρόγραφα. Τὴν ἐκδοσιν ταύτην, ἀρίστην κριθεῖσαν, πάραυτα ἀγοράσασα παρὰ τοῦ συγγραφέως, ἐξέδωκε τῷ 1904 ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρεία τοῦ Λονδίνου.

Ἐν τῷ τέλει καὶ πάλιν πολὺν ὀφείλομεν νὰ ἀποδώσωμεν τὸν ἔπαινον εἰς πάντας τοὺς μεγαλοπρεπῶς οὕτως ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς αἰωνίου σωτηρίας, ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς τροφῆς χιλιάδων χριστιανῶν καὶ τοῦ κορεσμοῦ μεριμνήσαντας ποικιλαχῶς, δαπανήσαντας ἀφειδῶς καὶ ἐμβολόντως οὕτως εἰς τὰς τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων, τῶν χριστιανῶν ἡμῶν, χεῖρας ἀντίτυπα τοῦ ἀγίου Εὐαγγελίου, τελειότερα, ὀρθόδοξα, τῆς ἀληθείας ἐγγύτερα, καρποὺς καὶ πόρους τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας καὶ ἐλλήνων θεολογούντων, ἐπιτυ-

χόντων νὰ ἐκφύγωσιν ἰδιοτρόπους τινῶν μεταβολὰς, παραλλογὰς καὶ διαστροφὰς αὐθαιρέτους, κειμένων ἀπ' αἰώνων, καὶ καλῶς συνήθως ἐν τοῖς πλείστοις ἐχόντων, καὶ ταῦτα ἵνα ἀπλῶς τὴν ἐκ τῆς ἀκαταληψίας καὶ οἰήσεως σφαλερὰν αὐτῶν ἀντίληψιν ἐπιμόνως ἅμα καὶ αὐταρέσκως θεραπεύσωσιν. Εὐχόμεθα ἵνα συντόμως ἴδωμεν ἐπαναλαμβανομένην ἐκδοσιν, δυσαριθμῶν ἀντιτύπων, καὶ τελειότεραν, πρὸς δόξαν τῆς μητρὸς ἡμῶν Ἑκκλησίας, πρὸς ἐμφωτισμὸν τῶν ὀφθαλμῶν τῆς καρδίας καὶ σωτηρίαν αἰώνιον ψυχῶν μυριάδων.

Ἐν Βάρνῃ τῇ 10 αὐγούστου 1905.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ' ΔΑΝΙΗΛ

(καθηγητῆς)

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ

Γεγραμμένα ἦδὲν ταῦτα ἔκειντο ὅτε ἀκριβῶς ἐλήφθη τὸ τῆς 18 αὐγούστου 1905 φύλλον τοῦ θεολογικοῦ βιβλιογραφικοῦ περιοδικοῦ «Theologisches Literaturblatt», ἀφ' οὗ καὶ παραντὰ ἀντέλαμψεν ἡμῖν βιβλιοκρισία τοῦ περὶ οὗ προεῖπομεν κ. Eb. Nestle ἐν Maulbronn, ὅστις καὶ κρίνει τὴν πατριαρχικὴν ἐκδοσιν τῆς Καινῆς Διαθήκης ὡδὲ πως.

Περιγράφει ἀρχόμενος πῶς κατὰ μάγον ἦδὲν τοῦ 1898 ὁ ἐπίσκοπος Dr Wordsworth ἐν Ἀγγλίᾳ ἐποιήσατο ἑκκλησίαν συνεργασίας μετὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐλληνικῆς Ἑκκλησίας, πρὸς διάδοσιν τῆς ἀγίας Γραφῆς. Συνήχθησαν ἐν τε Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει 1000 πού λῖραι. Ἠγοράσθη δι' αὐτῶν ἡ τυπογραφικὴ μηχανή, δι' ἧς ἐξετυπώθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ ἐπίσημος ἐκδοσις αὐτῆς τῆς Κ. Διαθήκης. Εἶτα περιγράφει τὸ περίβλημα τοῦ ἐκδοθέντος Εὐαγγελίου· τοὺς ἐπ' αὐτοῦ Σταυροὺς, τὸν δικέφαλον αἰτὸν, μετὰ τοῦ πατριαρχικοῦ στέμματος, τῆς σφραγίδος καὶ τῆς χρονολογίας· τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως δαπανήσαντας, τὰ μέλη τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπείας καὶ, μεταφράζων ἐκ τοῦ προλόγου τὰ σπουδαιότερα, ἐπιφέρει ἐνδοτέρῳ τοιαῦτα.

Μέρη τινὰ τοῦ κειμένου ἐπισταμένως πρὸς ἄλλας ἐκδόσεις ἀντέβαλον. Παρὰ τὸν σημειούμενον ἀριθμὸν τῶν πρὸς τὴν κοινὴν ἐκδοσιν διαφορῶν (2000) δὲν παραλλάσσει οὐσιωδῶς αὐτῆς (τῆς Textus receptus), ὅπερ οὐδόλως θὰ ἐκπλήξῃ, λέγει τὸν γνωρίζοντα τὴν ἱστορίαν τοῦ κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης. Λόγου ἄξιον εἶναι

ἐν Ματθ. ζ', 14, τί στενή; ι', 8, ἡ μετὰ τὸ «καθαρίζετε» διὰ λεπτῶν στοιχείων ἐπιφορὰ τοῦ «νεκροὺς ἐγείρετε» ιδ', 49 (ὅχι 49 ἀλλὰ 47· ὁ μεταφράζων) «ἐστήκασιν ἔξω ζ' σε ἰδεῖν» κς', 71 «λέγ. αὐτοῖς»· «ἐκεῖ καὶ οὗτος»· ιγ', 19 (ἴσως ιγ' 23) τὰ «συνιῶν» καὶ κδ', 41 «μυλῶν» τονίζονται. Διαφορὰ μὴ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἔργῳ (ὀργάνῳ) τοῦ Scrivener εὗρονται αἱ ἐξῆς· ε', 44 τοῖς μισοῦσιν· η', 5 εἰσελθόντι δὲ αὐτῶ· ι', 19 παραδώσουσιν· ια' 16· ιβ', 8· ιγ', 36· ιε', 31 «ἀλάλους» διὰ λεπτῶν γραμμῶν πρὸ τοῦ «λαλοῦντας»· ιστ', 3 ἐπίσης τὸ **γνῶναι** μετὰ τὸ **δύνασθε**· κ', 22 ἡ (ἀντὶ καὶ) τὸ βαπτ. κα', 1 Βηθσαγαῖ· κβ', 7 βασιλεὺς ἐκεῖνος· κστ', 59· κζ', 42 ἐπ' αὐτῶ. Ὡς πρὸς τὸ Μαρκ. θ' 47 «**τοὺς δύο ὁρθο**» οὐδεὶς εὗρηται, οὔτε παρὰ Tischendorf, οὔτε παρὰ Wetstein μόμον παρὰ Scrivener H. Ὁ τύπος εἶναι καθαρὸς καὶ ἡ ἔκδοσις καθόλου εὐχάριστος, καθόσον προσάγει ἡμῖν τὸ ἐν χρήσει κείμενον, ἄνευ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἑράσμου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ διαπραχθέντων σφαλμάτων τῆς Κοινῆς Ἐκδόσεως· παραλλαγαί, οἷα ἡ **εὗρον** ἀντὶ **εἶδον** Μτθ. γ' 11 (ὅχι ἀλλὰ β' 11· ὁ μεταφρ.) τέλος πράγματα ὡς τὸ «**ἀκαθάρτητος**» Ἀποκ. ιζ' 4· **καίπερ ἐστὶν** 8, δὲν εὗρίσκει τις ἐνταῦθα, ἀν καὶ τὰ προτεθέντα παραδείγματα Ματθ. ι' 8· Α', Ἰωαν. ε' (ὡς καὶ Α' Τιμοθ. στ' 5 παραδιατριβαί) δεικνύσιν ὅτι πολλαὶ καὶ πάλιν τῷ Τέκνῳ receptus (τῇ Κοινῇ Ἐκδόσει) παραχωρήσεις ἐγένοντο, κυρίως εἰς τὸν Ματθαῖον. Ἐν τῷ τέλει τοῦ Μάρκου εἰς τὸ «Πάτερ ἡμῶν» τοῦ Λουκᾶ τὸ κείμενον εἶναι τὸ παραδεδομένον. Παραλλαγαί, διαφορὰ τοῦ κειμένου, οὐδαμοῦ σημειοῦνται. Ἰδοὺ καὶ ἄλλα τινὰ, διαφέροντα τῆς Κοινῆς Ἐκδόσεως. Μαρκ. ε' 1 Γεργεσινῶν· ια' 3 ἀποστέλλει πάλιν· ιε' 28 διὰ λεπτῶν στοιχείων· Λουκ. θ' 55—56 ἐπίσης (παρεδράμομεν τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βιβλιοκρισίας διασυρόμενον ἐν τῇ ζ' σελ. τοῦ προλόγου ἐν τῇ ὑποσημειώσει Λουκ. ιβ' 48 παρέθετο τοῦ ἐτέρου τύπου ἀντὶ παρέθεντο (τὸ ἀκριβῶς ἀντιστοιχοῦν θὰ ἦτο βεβαίως **παρετέθη**, κατὰ τὸ προηγ. ἐδόθη· ὁ μετ.) ιδ' 1 υἱός· κγ' 45 τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος· Ἰωάν. α' 28 Βηθανία· γ' 25 Ἰουδαίου· ζ' 11 φάντὶ οὕς· Πρξ. ν' 37· ιε' 34· κδ' 6—8 διὰ λεπτῶν γραμμῶν· θ' 5—6 ἐλλείπει (τὸ ποῖον; ὁ μετ.)· ιγ' 19 κατεκληρονόμησεν· κ' 28 ἐκκλ. τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ· κα' 15 ἐπισκευασάμενοι· Ρωμ. ιγ' 9 ἀφήρηται τὸ «Οὐ ψευδομαρτυρήσεις»·

ιγ' 23 ἐνταῦθα ἡ Δοξολογία καὶ οὐχὶ ἐν κεφαλαίῳ ιδ' 24 ὅχι ιγ' 23· ὁ μεταφρ.)· Α' Κορ. ζ' 33 γυναικί· μεμέρισται καὶ ἡ γ' κ' ἡ παρθένος· Β' Κορ. γ' 3 καρδίαις· Ἐφεσ. α' 18 καρδίας· β' 21 ἀφαιρεῖται τὸ ἡ· Φιλ. β' 1 τίς ἀντὶ τινά· γ' 3 Θεοῦ· Κολ. α' 14 ἦρθη τὸ «διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ». Ἐβρ. δ' 2 συγκεκραμένους· ια' 4 ἀφαιρεῖται τὸ «καὶ πεισθέντες» (ὅχι 4 ἀλλὰ 14· ὁ μετ.)· ιδ' 20 ἀφαιρεῖται τὸ «ἡ βολίδι κατατοξευθήσεται»· ιγ' 9 παραφέρεσθε· Ἰακ. β' 5 ἀφίεται τὸ «τούτου»· δ' 12+καὶ κριτής· Α' Πέτρ. β' 2 +«εἰς σωτηρίαν» διὰ λεπτῶν γραμμῶν· γ' 20 ἀπεξεδέχετο· δ' 14 +καὶ δυνάμεως (ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ Lachmann μόνος)· Β' Πέτρ. β' 2 ἀσελγείας· Α' Ἰωάν. α' 4 ἡμῶν· β' 13 ἔγραψα· Ἀποκ. α' 5 ἀγαπῶντι· 6 βασιλείαν· 8 ἀφίενται τὰ «ἀρχὴ καὶ τέλος»· ἀφ. τὸ ἐγώ... ἔσχατος καὶ ἀφ. τὸ «τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ»· 18 ἀφ. τὸ ἀμὴν· β' 13 ἀφ. τὸ ἐν 2· 15 ὁμοίως· 22 γυν. σου· (20 ὅχι 22· ὁ μετ.)· 24 **τοῖς ἀντικαί**· γ' 2 ἐμῶν ἀποθνήσκειν (ὁ ἐνεστὼς ἐν οὐδεμιᾷ τῶν νεωτέρων ἐκδόσεων)· ε' 4 ἀφίεται τὸ **καὶ ἀναγν**· 11 + καὶ ἦν.... μυριάδων· 14 ἀφ. τὸ «ζῶντι αἰώνων»· στ' 1· 3· 5· 7· ἀφ. τὸ «καὶ βλέπε»· 12+ὄλν· ζ' 18 ζῶνς· η' 16 (12 ὅχι 16· ὁ μετ.)+καὶ τὸ τρίτον κτλ. 13 ἀετοῦ· θ' 19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἱππ... καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· ι' 7 ἐτελέσθη· ια' 2 ἔξωθεν· 8 αὐτῶν· 15 ἐγένετο ἡ βασιλεία· 17 «καὶ ὁ ἐρχόμενος» διὰ λεπτῶν γραμμῶν· ιβ' 12 ἀφ. τὸ τοῖς κατοικοῦσι· ιγ' 8 (10 ὅχι 8· ὁ μετ.) εἴ τις εἰς αἶχμ. ἀπάγειν (ἡ τελευταία μικρὰ λέξις ἐν οὐδενὶ χειρογράφῳ παρὰ Tischendorf, Wetstein· «ἀποκτεννεῖ» διὰ λεπτῶν)· ιδ' 1 τὸ ἀρνίον· 8 (5 οὐχὶ 8· ὁ μετ.) «οὐχ εὗρέθη ψεῦδος ἐν τῷ στ. αὐτ.» ἐν ταύτῃ τῇ σειρᾷ τῶν λέξεων ἄνευ τοῦ «ἐνώπιον κτλ.»· ιε' 2 ἀφ. τὰ «ἐκ τοῦ χαρ. α' 3 τῶν ἐθνῶν· ιζ' 3 γέμον ὀνόματα (10 οὕτως)· ιη' 2 ἰσχυρὰ φωνῇ· 3 πέπωκαν· 5 ἐκολλήθησαν· 15 +καὶ ἄμωμον (13 οὐχὶ 15· ὁ μετ.)· 17 πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων· ιθ' 1 ἀφ. τὸ καὶ ἡ τιμή· τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· 17 τὸ μέγα τοῦ· κ' 12 θρόνου· κα' 2 ἀφίεται τὸ ἐγὼ Ἰωάννης· 3 ἀφ. τὸ Θεὸς αὐτῶν, 24 παραλείπονται τὰ «τῶν σωζομένων κτλ.· κβ' 6 πνευμάτων τῶν· 21 πάντων τῶν ἁγίων. Ὁ κατάλογος οὗτος ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ Sanday Delectus lectionum notatu dignissimarum (ἐν ταῖς νέαις ἐκδόσεσι, τύποις Ἀλόνδ). Καὶ ἰδοὺ βλέπομεν πῶς μόνον ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τὸ ἀνατολικὸν κείμενον ἐν τοῖς οὐσιωδεστέροις συμφω-

νεὶ ταῖς ἡμετέραις κριτικαῖς ἐκδόσεσιν· ἀλλαχοῦ συμβαίνει τῇ Κοινῇ Ἐκδόσει, διὰ τὰς βάσεις τῆς ὁποίας ἀνάγκη καὶ πάλιν νὰ ἐργαζώμεθα»]

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΗ

περὶ ἀποδεικτικῶν διδασκαλικῶν καὶ πτυχίων]

Ἀποφάσει τῆς τελευταίας κοινῆς συνεδρίας ἱερᾶς Συνόδου καὶ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου μετατυποῦται ἐν τῇ «Ἑκκλ.σ. Ἀληθεία» ἡ πρὸ τριῶν ἐτῶν ἀπολυθεῖσα πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν πατριάρχ. Θρόνον σεβασμ. ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους προϋσταμένους τῶν πατριαρχικῶν ἐξαρχιῶν ἐγκύκλιος περὶ τῶν ἀποδεικτικῶν καὶ πτυχίων τῶν διδασκάλων τῶν ἐν τοῖς σχολείοις τῶν ὀρθοδόξων, παρασυναπτομένων καὶ τῶν σχετικῶν ἐπισήμων γραμμάτων. Οὕτως αἱ πνευματικαὶ κατὰ τόπους ἀρχαὶ ἐπαρκῶς διαφωτίζονται περὶ τῆς ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ πορείας αὐτῶν.

ΙΩΑΚΕΙΜ

ἐλέψ. Θεοῦ

Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἀριθμ. Πρωτ. 5644.

Ἰσρώτατέ μητροπολίτα κτλ. Γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τίνος χρόνου ζητήμα τι ἀνερύη περὶ ἐπικυρώσεως τῶν διπλωμάτων τῶν διδασκάλων, ἔνεκεν ἀξιώσεως τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ὅπως ταῦτα ἐπικυρῶνται ὑπὸ τῶν κυβερνητικῶν ἐποπτῶν, συνεπεία, δὲ τῆς ἀξιώσεως ταύτης, ἡ Ἑκκλησία ἀπαντῶσα εἰς τοὺς περὶ αὐτῆς ἐπερωτήσαντας ἱερωτάτους μητροπολίτας καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, ἐδήλωσεν αὐτοῖς διὰ προηγουμένων γραμμάτων ὅτι, συμφώνως πρὸς τὴν περὶ προνομίων βεζυρικὴν ἐγκύκλιον, ἡ τοιούτη παρὰ τῶν ἐποπτῶν ἐπιθεώρησις ἀφορᾷ οὐχὶ εἰς τὰ διπλώματα, ἀλλ' εἰς μόνα τὰ τῆς διδασκαλίας ὑπὸ τῶν Μητροπόλεων διδόμενα ἐνδεικτικά. Ἐπειδὴ δὲ, πρὸς πλείονα τοῦ ζητήματος διασάφησιν, διωρίσθη ἐσχάτως ὑπὸ τῶν δύο Διοικητικῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Σωμάτων ἐπιτροπὴ, ἥτις εἰδικώτερον τοῦτο διερευνήσασα συνέταξε καὶ ὑπέβαλεν ἡμῖν ἔκθεσιν τῶν μελετημάτων αὐτῆς, ἐξ ἧς ἀρυσάμενοι διεβιάσαμεν τῇ σεβ. αὐτοκρατορικῇ κυβερνήσει ἡμέ-

τερον ἐπεξηγηματικὸν τακτρίον, φέρομεν ἀμφότερα τὰ ἐγγραφα ταῦτα εἰς γνῶσιν τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων, πρὸς ὁδηγίαν αὐτῶν, συνιστῶντες καὶ προτρεπόμενοι ἵνα ἐγκαίρως οἱ ἑκατέρου τοῦ φύλου διδάσκαλοι οἱ ἐν ταῖς πόλεσι, κωμοπόλεσι καὶ χωρίοις διοριζόμενοι ἐν ἀρχῇ ἑκάστου σχολικοῦ ἔτους, ἡ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τυχὸν αὐτοῦ, ὡς πάντοτε καὶ πάντες ἀνεξαιρέτως ἐφωδιασμένοι διὰ τοῦ ἐνδεικτικοῦ τῆς ἐπισκοπῆς, ἀναγκαιοτάτου ὄντος διὰ τὴν τοῦ διδασκαλικοῦ καθήκοντος αὐτῶν ἐξάσκησιν καὶ ἀπαραιτήτου ὅπως διατελῶσιν ἐν τῇ νομίμῳ τάξει ἀπέναντι τῶν τῆς παιδείας ἐποπτῶν τῆς ὑψηλῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως. Σὺν τούτοις δηλοῦμεν ὅτι ἀνάγκη πᾶσα ἵνα διὰ τοὺς διδασκάλους τοὺς μὴ ἔχοντας τυχὸν ἀπολυτήριον σχολαρχείου ἢ γυμνασίου διορίζηται ἐν τῇ ἐπισκοπῇ εἰδικὴ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέτασιν αὐτῶν, μεθ' ἣν δέον ἵνα χορηγῇται, τῇ γνωμοδοτήσει τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, τὸ ἀπαιτούμενον, ὡς εἴρηται, ἐνδεικτικόν. Πρὸς τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς ἱερότητος.

αχβ' αὐγούστου ιγ',

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός

† ὁ Ἐφέσου ΙΩΑΚΕΙΜ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Προύσης ΝΑΘΑΝΑΗΛ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Νεοκαισαρείας ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Ἰκονίου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Σμύρνης ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Χίου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Βάρνης ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Ἐάνθης ΙΩΑΚΕΙΜ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Λιτίσης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Ἡλιουπόλεως ΤΑΡΑΣΙΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός
† ὁ Καλλιουπόλεως ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός

Α'.

Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην κύριον κύριον Ἰωακείμ τὸν Γ'.

Ἀριθμ. πρωτ. 3941.

Παναγιώτατε δέσποτα,

Συνεπεία ἐντολῆς, διθείσεως ἡμῖν ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτῶν τῆς 20 μαΐου 1902, περὶ γνωμοδοτήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐπιδείξεως τῶν διπλωμάτων ἢ

ἐνδεικτικῶν τῶν διδασκάλων τῶν ἡμετέρων σχολείων, οἱ βαθυσεβάστως ὑποφαινόμενοι λαμβάνομεν τὴν τιμὴν ἵνα ἐκθέσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ καὶ προσκυνητῇ ἡμῖν Παναγιότητι τὰ ἑξῆς:

Τὸ ζήτημα τῶν σχολείων ἐν γένει ἀπετέλεσεν ἐν τῶν θεμάτων ἐκείνων, ἅτινα μετὰ μακρὰν συζήτησιν καὶ ἱκανὰς διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν Πατριαρχείων καὶ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης κατέληψαν, ὡς γνωστὸν, εἰς τὴν ὑψηλὴν βεζυρικήν ἐγκύκλιον τῆς 22 ἰανουαρίου 1306 (1891), ἣτις διεβιβάσθη πρὸς ὅλῃς τὰς νομαρχίας καὶ τὰς ἀνεξαρτήτους τοπαρχίας, ἀφ' οὗ πρότερον συζητηθεῖσα καὶ ἐγκριθεῖσα ἐν τῷ ὑπουργικῷ συμβουλίῳ περιεβλήθη τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐπικύρωσιν. Ἡ ρηθεῖσα ἐγκύκλιος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἀποτελοῖσα τὸν τὰς ἡμετέρας προνομίας διέποντα νόμον, κανονίζει καὶ τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας καὶ ἐπιθεωρήσεως τῶν ἡμετέρων σχολείων.

Κατὰ δὲ ταύτην τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως καὶ ἐπικυρώσεως τῶν προγραμμάτων τῶν ἡμετέρων σχολείων ὡς καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικυρώσεως τῶν διπλωμάτων καὶ ἐνδεικτικῶν τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλιστῶν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς ἐν μὲν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως τοῖς Πατριαρχείοις, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις, ταῖς ἱεραῖς Μητροπόλεσι, τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ ἐξετάζειν διὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἢ τοῦ διευθυντοῦ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τὴν ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίαν, ἵνα μὴ τι μάθημα ἀπᾶδον διδάσκηται ἐν αὐτοῖς, καὶ τοῦ ἐξακριβοῦν τὸ σημεῖον ἐὰν οἱ διδάσκαλοι ἔχωσιν ἢ οὐ ἐνδεικτικὸν, ἵνα ἐν περιπτώσει ἐλλείψεως τοιούτου, γενομένης συνεννοήσεως ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει μετοξὺ τοῦ Ὑπουργείου τῆς παιδείας καὶ τῶν Πατριαρχείων, ἐν δὲ τῷ ἑξωτερικῷ μεταξὺ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς καὶ τῶν Μητροπόλεων, ἀντικαθίστανται οἱ ἄνευ ἐνδεικτικοῦ διδάσκαλοι καὶ διδασκάλισσαι, ἐπεφύλαξεν ἑαυτῇ ἡ κυβέρνησις.

Κατὰ τὴν 30 δεκεμβρίου τοῦ 1891, ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ παναγιωτάτου πρώην Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Νεοφύτου, ἀπελύθη Πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς σεβασμ. ἀρχιερεῖς, καθ' ἣν προκειμένου περὶ στατιστικῶν σχολικῶν πληροφοριῶν (ἴδε Πατριαρχικὰς

ἐγκυκλίους Ἰ. Σταυρίδου σελ. 81), ἐντέλλονται οἱ σεβασμιώτατοι μητροπολίται ἵνα δηλώσωσι ταῖς ἐπιτοπίας ἀρχαῖς ὅτι οἱ διδάσκαλοί εἰσιν ἐφωδιασμένοι διὰ τοῦ νεομισμένου ἐνδεικτικοῦ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως. Κατὰ δὲ τὴν 6 μαρτίου 1892, συνεπείᾳ ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου ὑπὸ ἡμερ. 6 μαρτίου τοῦ ἰδίου ἔτους, ἐγράφη πατριαρχικὸν τακρίριον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας ἀπαντητικὸν εἰς τὴν διὰ διαφόρων τεσκερέδων διατυπωθεῖσαν ἀπαίτησιν τῆς κυβερνήσεως περὶ ἀποστολῆς τῶν διπλωμάτων τῶν διδασκάλων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον πρὸς ἐπικύρωσιν αὐτῶν, δι' οὗ δηλοῦται ὅτι ἡ ἀξίωσις, ἣτις διατυπώται ἐν τοῖς ρηθείσιν ὑπουργικοῖς ἐγγράφοις ἀντιβαίνει διαρρηθὴν εἰς τὴν βεζυρικήν ἐγκύκλιον τῆς 23 δζεμαζῆ οὐλ ἀχῆρ, ἥς ἡ σχετικὴ διάταξις ἐστὶν ὅτι τὰ προγράμματα τῶν σχολείων θέλουσι συντάσσεσθαι καὶ ἐπικυροῦσθαι ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν Μητροπόλεων, ἐπίσης καὶ τὰ διπλώματα καὶ ἐνδεικτικὰ τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλιστῶν, καὶ γίνεται ἡ παράκλησις ὅπως γείωνται αἰδέουσαι συνστάσεις ἵνα μὴ ἐπανέρχηται τὸ Ὑπουργεῖον εἰς προσυμπεφωνημένα πράγματα.

Ἦδη, τῆς κυβερνήσεως ἐφιμένης ἵνα ἐξασκήσῃ τὸ ὑπὸ τῆς βεζυρικής ἐγκυκλίου παρεχόμενον αὐτῇ δικαίωμα τῆς ἐποπτείας τῶν σχολῶν, τὸ ζήτημα τῆς ἐπιδείξεως τῶν ἐνδεικτικῶν τῶν διδασκάλων ἄγει ἡμᾶς εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ τί διὰ τῆς βεζυρικής ἐγκυκλίου ὑπὸ τὴν λέξιν ἐνδεικτικὸν ἐννοεῖται. Ἐὰν ἀνατρέξωμεν εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 3971 καὶ ἡμερ. 2 ὁκτωβρίου 1306 (1890) τεσκερὲν τοῦ Ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων θέλομεν ἶδει ἐν αὐτῷ σαφὴ ὅρισμόν, ὃν αὐτὴ αὕτη ἡ κυβέρνησις δίδωσιν εἰς τὴν λέξιν ἐνδεικτικόν. Διὰ τοῦ ρηθέντος τεσκερὲ ρητῶς καὶ ἀπεριφράστως δηλοῦται ὅτι ἐνδεικτικά εἰσι τὰ ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἢ τῶν Μητροπόλεων διδόμενα ἐγγράφα περὶ τῆς ἱκανότητος καὶ καλῆς διαγωγῆς τῶν διδασκάλων.

Ἀφοῦ λοιπὸν τοιοῦτόν τινα ὅρισμόν δίδωσι τῶν ἐνδεικτικῶν αὕτη αὕτη ἡ σεβ. κυβέρνησις, ἡ δὲ ὑψηλὴ βεζυρική ἐγκύκλιος τοῦ 1891 δίδωσι τῇ κυβερνήσει τὸ δικαίωμα ἵνα διὰ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς ἐξετάξῃ ἐὰν οἱ διδάσκαλοι ᾤσιν ἢ οὐ ἐφωδιασμένοι διὰ τοιούτου ἐνδει-

κτικῶν καὶ ὀρίζει τὰς συνεπείας τῆς ἐλλείψεως ἀπὸ μέρους τῶν διδασκάλων τῶν τοιούτων, οὐδεμία ὑφίσταται λογικῶς καὶ νομικῶς ἀμφιβολία ὅτι οἱ διδάσκαλοι ὀφείλουν ἵνα ᾧσιν ἐφωδιασμένοι ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς δι' ἐνδεικτικῶν ἱκανότητος περὶ τὸ διδάσκειν καὶ καλῆς διαγωγῆς καὶ ἐπιδεικνύωσι ταῦτα ὅσας ζητοῦνται ἐν τῇ σχολῇ παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου τῆς παιδείας.

Ταῦτα ἐπὶ τῇ ἀναθεθείσῃ ἡμῖν ἐντολῇ ὑποβάλλοντες βαθυσεβασίως, ἀσπαζόμεθα εὐλαβῶς τὴν παναγίαν δεξιάν τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς ἡμῖν Παναγιότητος καὶ διατελοῦμεν

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 6 ἰουνίου 1902

ἐλάχιστοι Αὐτῆς θεράποντες

† Ὁ Κορυθαῖος Φώτιος

Ἰ. Χλωρὸς

Π. Δ. Νικολόπουλος

Β'.

Πατριαρχικὸν τακρίριον.

Τῇ Α. Ὑ. τῷ Ὑπουργῷ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων.

Ἀριθμ. Πρωτ. 3944.

Ὑψηλότητα,

Ἐξ ἀλλεπαλλήλων γραμμάτων τῶν οἰκείων μητροπολιτῶν ἐγνώσθη ὅτι ἐν Παραμυθίᾳ, Κορίνθῃ, Δρυϊνουπόλει καὶ Μετσόβῳ οἱ διδάσκαλοι τῶν σχολείων τῶν ὀρθοδόξων ἐπροσωποκρατήθησαν ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίας ἀρχῆς καὶ ὑπεβλήθησαν εἰς πρόστιμα διότι δὲν προσήγαγον τὰ διπλώματα αὐτῶν εἰς τὰς ἐπὶ τόπου διευθύνσεις τῆς παιδείας πρὸς ἐπικύρωσιν, ὅτι ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ἐκλείσθησαν τὰ αὐτόθι σχολεῖα καὶ ὅτι ἐγένοντο κοινοποιήσεις εἰς τὰς αὐτόθι Μητροπόλεις, ὀρισθείσης προθεσμίας πρὸς ἐπικύρωσιν, ὡς εἴρηται, τῶν διπλωμάτων. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ τελευταίᾳ βεζυρικῇ ἐγκυκλίῳ ἀναγράφεται ὅτι: «τὰ προγράμματα τῶν σχολείων θέλουν συντάττεσθαι ἢ ἐπικυροῦσθαι ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν μητροπόλεων ἐπίσης καὶ τὰ διπλώματα καὶ τὰ ἐνδεικτικὰ τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλιστῶν ὑπὸ τῶν ἰδίων θέλουν ἐπικυροῦσθαι ἐπειδὴ δὲ πρέπει νὰ ᾧσι καὶ κυβερνητικῶς γνωστὰ, ὅταν ὁ ἐπιθεωρητὴς (μουφεττίς) ἢ ὁ διευθυντὴς (μον-

δὶρ) τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐξετάζων τὴν ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίαν ἤθελε παρατηρήσει μάθημά τι ἀπᾶδον ἢ διδάσκαλον καὶ διδασκάλισσαν μὴ ἔχοντας τοιοῦτον ἐνδεικτικὸν (σεχαδετναμέ), ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει τὸ Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας θέλει συνεννοεῖσθαι μετὰ τοῦ Πατριαρχείου, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ ἢ τοπικῇ ἀρχῇ μετὰ τῶν Μητροπόλεων καὶ οὕτω δι' αὐτῶν θέλουνσι κωλύεσθαι τὰ τοιαῦτα μαθήματα καὶ ἀντικαθίστασθαι οἱ τοιοῦτοι ἄνευ ἐνδεικτικῶν διδασκάλων καὶ διδασκάλισαι. εἶχε παρακληθῇ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας δι' ἀλλεπαλλήλων τακριρίων νὰ ἐμποδίσῃ τοιαύτας ἐνεργείας καὶ πιέσεις ἀπαδούσας τῇ τελευταίᾳ ἐγκυκλίῳ.

Καθὰ οἱ ἐντὸς τῆς νομαρχίας ταύτης μητροπολίται ἐσχάτως ἔγραψαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, τὰ ἐνδεικτικὰ τὰ διδόμενα ὑπὸ τῶν Μητροπόλεων τοῖς διδασκάλοι οἱ ἐπιθεωρηταὶ καὶ διευθύνται τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως θεωροῦσιν ὡς ἀπλὰ σημειώματα μὴ ἔχοντα οὐδεμίαν ἰσχὺν καὶ οὐδὲν κῦρος καὶ ἐπομένως τὰ αὐστηρὰ μέτρα, περὶ ὧν ἐπανειλημμένως παρεπονήθη τὸ Πατριαρχεῖον, ἐκ τούτου προέρχονται. Ἐν τούτοις κατὰ τὴν τελευταίαν βεζυρικὴν ἐγκύκλιον, τὸ καθήκον τῶν ἐπιθεωρητῶν καὶ διευθυντῶν τῆς παιδείας συνίσταται εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν ἐνδεικτικῶν τῶν διδασκάλων τὰ ἐνδεικτικὰ (σεχαδετναμέ) δὲ ταῦτα, καθὼς ἐπεξηγοῦνται ἐν τῷ ὑψηλῷ τεσκερὲ τοῦ ὑμετέρου Ὑπουργείου ὑπὸ ἡμερ. 29 σεφὲρ 1308 καὶ 2 ὁκτωβρίου 1306 καὶ ἀριθ. 67, δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ τὰ ἀνεγνωρισμένα ἐκεῖνα ἔγγραφα «τὰ διδόμενα ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν Μητροπόλεων περὶ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς καλῆς διαγωγῆς τῶν διδασκάλων».

Διὰ ταῦτα παρακαλῶ τὴν Ὑ. Ὑψηλότητα ἵνα εὐαρεστομένη γράψῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως πρῶτον μὲν ὅπως διορθώσῃ τὴν ἐσφαλμένην ἰδέαν τὴν ὑπάρχουσαν περὶ τῶν ἐνδεικτικῶν (σεχαδετναμέ) τῶν διδασκάλων τῶν διδομένων ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους μητροπολιτῶν, καὶ τὰ ὅποια κατὰ τὴν τελευταίαν ἐγκύκλιον δικαιοῦνται νὰ ἐπιθεωρῶσιν οἱ ἐπιθεωρηταὶ καὶ οἱ διευθυνταί, δεύτερον δὲ, ἐπειδὴ ἡ φυλάκισις τῶν διδασκάλων καὶ τὸ κλείσιμον τῶν σχολείων καὶ τὰ παρόμοια μέτρα

τὰ λαμβανόμενα πρὸς ἐξανάγκασιν τῶν διδασκάλων διὰ τῆς βίας εἰς ἐπικύρωσιν τῶν διπλωμάτων αὐτῶν παρὰ τῇ ἐπιτοπίῳ ἀρχῇ, ἐνῶ ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ ρητῶς ἀναγράφεται ὅτι «τὰ διπλώματα καὶ ἐνδεικτικὰ τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν θέλουσιν ἐπικυροῦσθαι ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν Μητροπόλεων» ἀπαδουσιν ἐντελῶς πρὸς τὴν τελευταίαν ἐγκύκλιον, ὅπως τοῦ λοιποῦ οἱ ἀρμόδιοι ἐνεργῶσιν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνῶδῃ τῇ βεζυρικῇ ἐγκυκλίῳ.

Τῇ 25 ρεβιούλ-εββέλ 1320

18 ἰουνίου 1318 (1902)

εὐχέτης

Ὁ Πατριάρχης τῶν Ρωμαίων
ΙΩΑΚΕΙΜ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Μητρόπολις Ἀδριανουπόλεως. — Ὑπὲρ τῶν ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς παθόντων ὁμογενῶν συνελέγησαν ἐνταῦθα καὶ ἕτερα ποσὰ ἤτοι 62 τουρκ. λίραι καὶ 220 φράγκα, ὧν τὰς 20 λίρας προσήνεγκεν ὁ ἀξιότιμος κ. Μ. Πορτοκάλου, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ καταλόγῳ ἐγγεγραμμένων 5 λίρας καὶ κατωτέρῳ ἕκαστος. — Αἱ γενόμεναι ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ μέχρι σήμερον χρηματικαὶ συνδρομαὶ ἀνέρχονται εἰς 11000 περίπου δραχμῶν—Αἱ ἐν Καίρῳ συνδρομαὶ ἠριθμύθησαν κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα εἰς 120 μόνον λίρας ἀγγλικάς.—Πᾶσαι αἱ ἐλληνικαὶ ἐφημερίδες εὐτυχῶς ἐξακολουθοῦσι προτρέπουσαι τοὺς ὁμογενεῖς εἰς ὑποστήριξιν τῶν παθόντων, ὑπὲρ ὧν ἀνάγκη νὰ ἐκδηλωθῶσι τρανότερον αἰσθήματα συμπαθείας.

Μητρόπολις Χαλδίας. — Ὁ πανιερ. μητροπολίτης πρώην Χαλδίας καὶ Χερροϊάνων κ. Γερβάσιος ὑπέβαλεν ἐγγράφως, ἀπὸ τῆς 21 λήξαντος μηνός, τὴν ἐκφρασὶν τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ πρὸς τὴν ἱερὰν Σύνοδον ἐπὶ τῇ φροντίδι αὐτῆς πρὸς ἀπονομὴν χρηματικῆς βοηθείας, ὡς γράφει, κατὰ τὰς ὑστάτας τοῦ βίου αὐτοῦ στιγμᾶς.

Δικηγόροι παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστ. δικαστηρίοις. — Συνεστήθη τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Λέρον καὶ Καλύμνου νὰ δέχεται διπλωματούχους δικηγόρους συνηγοροῦντας ἐν ὑποθέσεσιν ἐκδικαζομέναις ὑπὸ τῶν μικτῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων τῶν δύο τούτων νήσων. Μέχρι σή-

μερον, ὡς ἐγνώσθη, ἡ παράστασις τῶν δικηγόρων ἐν τοῖς τοιούτοις δικαστηρίοις ἐνομιζέτο ἀπνηγορευμένη.

Ἐθνικὸν Ὀρφανοτροφεῖον. — Εἰς τὸ ἐν Πριγκίπῳ Ἐθνικὸν Ὀρφανοτροφεῖον ἐγένοντο ἐσχάτως αἱ ἐξῆς εἰς εἶδη δωρεαί: ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Χαριτωνίδου 11 ράσα διὰ τοὺς ἐν τῷ ναῷ τῆς μονῆς τοῦ Χριστοῦ Σωτήρος ὑπηρετοῦντας—ὑπὸ τοῦ κ. Α. Μ. Ἀντωνιάδου 25 σινδόνες—ὑπὸ τῆς κυρίας Μιχαῆλ Παπαδοπούλου μία κόψα σταφυλῶν ὡς καὶ μία ἐτέρα ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Μουρ-κίδου. Ἡ ἐφορία τοῦ φιλανθρωπικοῦ τούτου καθιδρύματος εὐχαρίστως ἀποδέχεται τοιαύτας προσφορὰς, οἷαι ἐγένοντο καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐλαφρυνούσας τὸ ταμεῖον αὐτοῦ· ἄλλως δὲ δωρεὰς εἰς εἶδη, καθὼς αἱ νῦν ἀναγγελλόμεναι, δυνατὸν νὰ προσενέγκῃ πᾶς ὁμογενὴς ποθῶν νὰ προσέρχεται ἀρωγὸς εἰς κοινωφελεῖς σκοποὺς οἰοδότην τρόπῳ.

Καθαίρεσις. — Κατὰ τὴν τοῦ παρελθόντος σαββάτου συνεδρίαν ἡ ἱερὰ Σύνοδος καθήρεσεν ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ τὸν ἐν Καλύμνῳ παπᾶ Νομικὸν Ρεῖσόπουλον ἢ Ποντικὸν ἐπωνυμούμενον, ὅστις διάγων βίον ἀχαλίνωτον καὶ σκαυδαλωδέστατον οὐ μόνον ἠρνήθη νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς προτροπὰς καὶ νουθεσίας τοῦ μητροπολίτου, ἀλλὰ καὶ ἀποβαλὼν τὴν ἱερατικὴν περιβολὴν προὔκαλει τὴν ἀγανάκτησιν τῶν ὀρθοδόξων.

Ὀνομαστικαὶ εορταί. — Τῇ τετάρτῃ, μνήμῃ τοῦ ὁσίου Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογητοῦ, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης συνεχάρη τηλεγραφικῶς τῷ πανιερ. μητροπολίτῃ Μεσημβρίας κ. Χαρίτωνι.

Ἐπισκέψεις. — Ἐπεσκέψαντο κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀρμάνδος Ποττὲν, ὁ ἄρχων Μ. λογοθέτης ἐξοχ. Σταυράκη βέης Ἀριστάρχης καὶ οἱ ἐρίτιμοι τραπεζίται κκ. Θεόδ. Α. Μαυρογορδάτος καὶ Πᾶνος Μ. Κουρτζῆς, εἰς ὃν ἀνταπέδωκεν ἡ Α. Θ. Π. τὴν ἐπίσκεψιν διὰ τοῦ πανοσιολογ. Μ. πρωτοσυγκέλλου.

Κανονικὴ ἄδεια. — Τῷ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ἐφυσυχάζοντι πανιερ. μητροπολίτῃ πρώην Καρπάθου κ. Νεῖλῳ ἐχορηγήθη ἡ κανονικὴ ἄδεια, κατ' ἰδίαν αἴτησιν, τῆς εἰς Σμύρνην μεταβάσεως καὶ ἔνεκεν ὑποθέσεων ἰδιωτικῶν καὶ διὰ λόγους ὑγιείας.

Δωρεὰ Περικλέους Γ. Ζαρίφη.—Οἱ ἐφόροε-πίτροποι τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ ἱεροῦ ναοῦ δι' ἐπιστολῆς αὐτῶν πρὸς τὴν Α. Θ. Π. ἐξέφρασαν τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην πάσης τῆς κοινότητος ἐπὶ τῇ ἐκ τῆς προσφάτου δωρεᾶς τοῦ φιλογενεστάτου κ. Περικλέους Γ. Ζαρίφη χορηγίᾳ δέκα λιρῶν, ὧν πέντε ὑπὲρ τῆς σχολῆς τῆς κοινότητος καὶ πέντε ὑπὲρ τῶν πτωχῶν αὐτῆς, ἀποσταλίσαν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἴκου-μενικοῦ πατριάρχου.

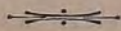
Σωματεῖα.—Ἡ ἐν Παλίνῳ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης ἡ σεμνυνομένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μ. Βασιλείου τελεῖ τῇ αὐριον, κυριακῇ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν γενεθλίων τῆς Α. Α. Μ. τοῦ φιλολάου ἡμῶν ἀνακτος, τὰ ἐγκαίνια τοῦ νεοδημιτοῦ τῆς ἐκκλησίας Παλίνου καὶ δαπάναις αὐτῆς ἀνεγερθέντος ἐπιτροπικοῦ, μετὰ τὴν ἐν τῷ ναῷ τούτῳ θείαν λειτουργίαν τελεσθισομένην ὑπὸ τοῦ παν. μητροπολίτου Ἀγχιάλου κ. Βασιλείου. Ἡ Ἀδελφότης αὕτη διὰ τῆς φιλοπονίας τῶν μελῶν αὐτῆς ἡγίρειν ἐντὸς εἰκοσαετίας δύο οἰκοδομὰς προσοδοφόρους ἐξασφαλίζουσα δι' αὐτῶν εἰς τὸ διηνεκὲς τὸ εὐεργετικὸν αὐτῆς ἔργον, ὅπερ ἐξασκεῖ ἐν τῷ περὶ αὐτὴν κύκλῳ.—Ἐπίσης αὐριον ἐπαναλαμβάνουσα τὰς ἔνεκα τοῦ θέρους διακοπεύσας ἐργασίας αὐτῆς ἡ Μεσαιωνολογικὴ Ἑταιρία συνεδριάσει ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Κοινοῦ, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 2 μετὰ μεσημβρίαν, ἢ 8 1/2 τουρκιστί.

Φόρος εὐγνωμοσύνης.—Τῇ προχθὲς, πέμπτῃ, μνήμῃ τοῦ ὁσίου Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ, φόρον εὐγνωμοσύνης ἡ ἐνορία Σαλματομβρουκίου ἀποτίνουσα εἰς τὴν μνήμην τοῦ μακαρίτου Κυριακοῦ Χατζοπούλου, ἰδρυτοῦ τοῦ τῆς συνοικίας ταύτης παρθενωγαγείου, οὗ τὴν εἰς τὸ διηνεκὲς ὑπαρξίν καὶ λειτουργίαν ἐξασφάλισεν, ἐτέλεσεν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Κυρίας τῶν Οὐρανῶν ἱερατικὸν συλλεΐτουργον καὶ μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τε καὶ τῆς εὐσεβοῦς αὐτοῦ συζύγου Εὐφροσύνης. Τὰ σχολεῖα τῆς συνοικίας ἤργουν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην.—Ἡ συνοικία αὕτη, ἥς τὴν σχολὴν τῶν ἀρρένων καὶ συνέστησε καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐξασφάλισεν ὁ σεβαστὸς πρεσβύτερος κ. Ζαχαρίας Χατζόπουλος, ἐτέλεσε καὶ κατὰ τὴν 5 σεπτεμβρίου συλλεΐτουργον ὑπὲρ τῆς ὑγείας αὐτοῦ, προεξάρχοντος τοῦ πανοσιολογ. Μ. ἀρχιμανδρίτου κ. Νικοδήμου Νεοκλέους. Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς τε-

λευταῖς παρίσταντο συνευχόμενοι ὑπὲρ τῶν μεγάλων τούτων εὐεργετῶν τῆς ἐν Σαλματομβρουκίῳ κοινότητος οἱ προέχοντες ἐν αὐτῇ, οἱ γονεῖς τῶν μαθητῶν, οἱ ἐφόροι καὶ διδάσκαλοι καὶ οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριά τῶν Χατζοπουλείων ἐκπαιδευτηρίων.

Ἐκκλησιαστικὴ μουσική.—Εἰς τὴν σχολὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἐνεγράφησαν ἄχρι τῆς στιγμῆς ταύτης 78 μαθηταί, ἐξ ὧν οἱ 65 εἰσὶ μαθηταὶ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, οἱ δὲ 13 βοηθοὶ ἱεροψαλτῶν ἢ ὑπάλληλοι καταστημάτων.—Κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ συνεδρίαν ὁ Ἐκκλ. Μουσικὸς Σύλλογος ἀνέθηκε τὴν σύνταξιν τοῦ κατὰ τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ πανήγυριν εἰθισμένου λόγου τῷ πανοσιολογ. Μ. ἀρχιμανδρίτῃ κ. Νικοδήμῳ Νεοκλεῖ.—Ἀνέθηκε δὲ προσωρινῶς τὸ ταμεῖον τῷ κ. Ν. Παγανᾷ, ἀντὶ τοῦ ἀσθενοῦντος ταμίου ἔλλογ. κ. Κ. Ζαχαριάδου.

Ἅγιον Ὅρος.—Ἐξ Ἁγίου Ὁρους ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἀπὸ 25 σεπτεμβρίου περὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου, ὅτι μέχρι τῆς ἐσπέρας τῆς 22 σεπτεμβρίου εἶχε καλῶς τὴν ὑγίειαν· προσβληθεὶς δ' ὑπὸ πόνου κατὰ τὸ ὑπογάστριον, μετὰ τὸ δεῖπνον, ἀπεβίωσε τῇ 10 τουρκιστί τοῦ ὁρθοῦ τῆς παρασκευῆς. Ἡ εἰδησις τοῦ θανάτου διεβιβάσθη εἰς τε τὴν Μεγίστην Λαύραν καὶ τὰς ἄλλας μονὰς, περὶ δὲ μεσημβρίαν τοῦ σαββάτου ἀπεστάλθησαν ἐκ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς ὁ προηγούμενος κ. Κύριλλος καὶ ὁ γέρων κ. Ἡσύχιος πρὸς παραλαβὴν τοῦ νεκροῦ. Ἀνελθόντες εἰς Καρεᾶς, ὅπου ἔμενεν ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Λαύρας ὁ θανὼν, παρέλαβον τὸν νεκρὸν, ᾧ συνώδευσε πρεσβεῖα διμελὲς ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν μονῶν Φιλοθέου καὶ Σταυρονικήτα. Τῆς πενθίμου πομπῆς διερχομένης πρὸ τῆς θύρας τῆς ἱερᾶς τῶν Ἰδίων μονῆς, ἐξῆλθον εἰς τὰ προπύλαια πάντες οἱ πατέρες φέροντες ἐπανωκαμίλαυκα, προεξάρχοντος τοῦ πανιερ. μητροπολίτου πρώην Νευροκοπίου κ. Νεοφύτου, ὅστις ἔδωκε τρισάγιον ἐπὶ τῷ νεκρῷ, πένθιμον κρούοντος τοῦ μεγάλου κώδωνος τῆς μονῆς τῶν Ἰδίων. Ἐκ μέρους αὐτῆς προσεφώνησε συγκεκινημένος τὸν νεκρὸν ὁ γραμματεὺς τῆς μονῆς ὁσιολογ. μοναχὸς κ. Ἰωακείμ Ἰδριτίης, οὗ τὴν προσφώνησιν ἐκδίδομεν ἐν τέλει τοῦ μετὰ χεῖρας φύλλου.

Ἑκκλησία Ἱεροσολύμων.

Ὁ πανιερ. ἀρχιεπίσκοπος Διοικιταρείας κ. Νικόδημος ἀνεχώρησε τῇ τρίτῃ (27 λήξαντος) ἐπιστρέφων εἰς Ἱεροσόλυμα.

Ἑκκλησία Κύπρου

Ἡ μονὴ τοῦ τιμίου Σταυροῦ. — Περὶ τῆς ἐν Κύπρῳ μονῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἡ «Σχληπιγξ» τῆς ἐν Κύπρῳ Νεμησοῦ γράφει ὅτι, δικτηρεῖ αὕτη 14 μοναχοὺς ὑπὸ ἡγούμενον τὸν πανοσ. κ. Βαρνάβαν, ἐργατικωτάτους πάντας, ὧν οἱ δύο, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ τοῦ ἡγουμένου, ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ζωγραφικὴν. Ἡ δίκαια καὶ διοίκησις ἐστὶν ὁμοία τῇ τῶν κοινοβιακῶν μονῶν Ἀγίου Ὁρους. Τελευταίον ἰδρύθη ἐν αὐτῇ κωδωνοστάσιον ἀπὸ κοινῆς συνεισφορᾶς.

Τὸ φρούριον Ἁγίου Ἰλαρίων, τὸ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κυρηνείας, ἐκηρύχθη ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ ἐξοχ. μεγάλου ἀρμοστοῦ μνημεῖον ἀρχαῖον, τεθὲν οὕτως ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν καὶ σωτηριώδη προστασίαν τοῦ περὶ ἀρχαιοτήτων νόμου.

Ἑκκλησία Ἑλλάδος.

Ἡ πανιερ. ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου κ. Διονύσιος ἐπέστρεψε πρὸ δεκαπενθημερίας ἐξ Εὐβοίας εἰς τὴν ἑδρὰν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς αὐτοῦ.

Ὁ πανιερ. ἐπίσκοπος Πάρου καὶ Νάξου κ. Γρηγόριος διέτριβε κατὰ τὰ μέσα τοῦ λήξαντος Σεπτεμβρίου, χάριν ὑποθέσεων, εἰς Ἀθήνας.

Ἑκκλησίαι ἐν τῇ διασπορᾷ.**Ἑλλαν. ὀρθόδοξος κοινότης Λιθόρνον.**

— Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Σεπτεμβρίου ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ Ζακύνθου ἐπιστρέφων εἰς Λιθόρνον ὁ τῆς αὐτοῦ ἐλληνικῆς ὀρθοδόξου κοινότητος προϋστάμενος πνευματικ. ἀρχ. κ. Σπυρίδων Καιροφύλαξ.

Παρόραμα. — Ἡ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου πρὸς τὴν Ἱεροσολύμων τῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῷ προγε-
νιστέρῳ ἡμῶν φύλλῳ χρονολογία 31 αὐγούστου 1905 δέον νὰ διορθωθῇ **23** αὐγούστου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ

Ἀνηγγείλαμεν δι' ὀλίγων λέξεων, κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ παρελθόντος τεύχους, πρὸ ὀκτώ ἡμερῶν, τὸν θάνατον τοῦ μετὰ τῶν ἀγιορειτῶν ἐγκρίτου γέροντος Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου, σήμερον δὲ γράφομεν περὶ αὐτοῦ τὰ δέοντα. Εἰς τὸν ἐκ τῶν ἀδελ-

φῶν τῆς Μεγίστης ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Λαύραξ Ἀλεξάνδρον ἀνάγκη ν' ἀφιερῶσιν ὅχι ὀλίγοι στίχοι. Οἱ ὀλίγοι ἀρμόζουσιν εἰς τοὺς ὀλίγον ἐργασκόμενους, ὁ δὲ θρηνοῦμενος μοναχὸς ἐπὶ 45 σχεδὸν ἐνιαυτοὺς ἐπεδίωξε συνε-
τῶς καὶ ἀκουράστως τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος, ὡς ἀντελχόμενον αὐτῆς. Ἀπελθὼν νέος εἰς εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος, ὡς Ἀλεξάνδρος παπᾶ Γεωργίου Εὐμορφό-
πουλος, καὶ σύνολον αὐτοῦ τὸν βίον ἀφιερῶσας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν τῆς ἀγιορειτικῆς ἀδελφότητος συμφε-
ρόντων, οὐδέποτε ἐπελάθετο ὅτι ἡ ἀποστολὴ τοῦ μοναχοῦ οὐδὲ δίκαιον, οὐδὲ πρέπον, οὐδ' ὠφελίμῳ ἐστὶ νὰ συγκλεισθῇ ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς καλύβης, τοῦ ἐρημητηρίου, τῆς μονῆς. Ὡς οἱ κατὰ καιροὺς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει τὸν δίκυλον ἀνύσαντες τοῦ μοναχικοῦ πο-
λιτεύματος εὐπαιδευτοὶ μοναχοί, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ πρὸ ἐννέα ἡμερῶν ἀποθνῶν ἐμερίμνα καὶ περὶ τῆς ἰδίως ψυχικῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἐφικτῆς τῷ ἀνθρώπῳ ἠθικῆς τελειότητος, καὶ περὶ τῆς τοῦ πλησίον, τοῦ τε τὴν κοσμικὴν τύρβην λιπόντος καὶ εἰς τὴν ἀθωικὴν γῆν ἐγκλιματισθέντος καὶ τοῦ παρκαμένου ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις ἐμπλεκόμενου.

Ὁ Λαυριώτης Ἀλεξάνδρος εἶχε σαφῆ τὴν ἀντίληψιν τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀγιορείτου μοναχοῦ. Γινώσκων ἀπὸ τῆς παρκαδόσεως, μακθάνων ἀπὸ τῆς ἱστορίας, ἐζή-
λωσε τὰ παρκαδείγματα τῶν ἱσίων ἀσκητῶν, ὅσοι, κατόχοι γνώσεων καὶ παιδεύσεως τινος, ἀπεσύροντο μὲν εἰς τὸ θεοφύτευτον ἐκεῖνο «τῆς ἀρετῆς ἐργαστή-
ριον», ἐν μόνῳ μόνῳ Θεῷ φιλοσοφῶσιν, εἰργάζοντο δ' ὅμως οὐχὶ ὡς ὅπως ἀποκεκομμένοι ἀπὸ τοῦ κόσμου, μεθ' οὗ συγγενικοὶ δεσμοὶ καὶ ἀγάπη χριστιανική, οὐ περπερευμένη, συνέδεον αὐτοὺς. Ἐγίνωσκεν ὅτι τὸ ποιῆσαι καὶ τὸ διδάσκει εἰπὶ μὲν δύο παράγοντες τῆς ἐνταῦθα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ὑπολήψεως καὶ τιμῆς, εἰσὶ δὲ πτέρυγες οὐρανοδρόμοι, πρὸς τὴν ἀνέσπερον φέρου-
σαι μακκαριότητα καὶ τοῖς κεκτημένοις προμνόμεναι τὴν πρέπουσαν ἀγίαν ἀμοιβήν. Ἐμάνθανεν ὅτι κατὰ τοὺς ἡμῖν γνωστοὺς αἰῶνας εὐπαιδευτοὶ μοναχοὶ τοῦ Ἀγίου Ὁρους, καθὼς καὶ οἱ τὴν θύραν μὲν σοφίαν μὴ πλουτοῦντες, κεκτημένοι δὲ τὴν ἔσω καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, ἐγένοντο στηρίγματα πασχούσης κοινωνίας, συνδρομῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἀνάγκην ἐχούσης, καὶ προέφθικον ὑποβοηθῶντες καὶ στηρίζον-
τες αὐτὴν ἢ δοκιμαζομένην ὑπὸ συμφορῶν, ἢ ποθοῦσαν τὴν διανοητικὴν αὐτῆς ἀνάπτυξιν. Οἱ ὑπὲρ τῶν γραμ-
μάτων ἰδίως, σχολείων τε καὶ βιβλίων, ἀγῶνες καὶ συμβολαὶ τοῦ Ἀνακίου Βατοπεδίου καὶ τῶν ὁμοταγῶν αὐτῷ Δωροθέου Εὐελπίδου καὶ Παΐσιου Καλλιμά-
χου, τῶν Ἰσσηριῶν Ὁνουρίου καὶ Χριστοφόρου (Προ-

δρομίτου), τοῦ Κουτλουμουσιανοῦ Βερβολομζίου, τοῦ ἐκ τοῦ ρωσικοῦ κοινοβίου Προκοπίου Δεδρινίου, τοῦ Γερμανοῦ ἱεροκέρυκος τοῦ ἐκ τῆς μονῆς Ξενοφώντος, καὶ πρὸ πάντων Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου καὶ τῶν λατρευνόντων τὴν μνήμην καὶ ἐκδόντων τὰ συγγράμματα αὐτοῦ Στεφάνου καὶ Νεοφύτου τῶν Σκουρτζίων ἦσαν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἑνκαλοῖ σχεδὸν, πολὺ δὲ γνωστὰ αἱ μελέται καὶ ἡ δρᾶσις καὶ τὰ ἔργα τοῦ πολυπράγμονος ἱερομονάχου Θεοδορήτου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων. Ὁ Ἀλέξανδρος Εὐμορφόπουλος, πρῶτον γενόμενος (τῷ 1862) γραμματεὺς τῆς ἱερᾶς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ μονῆς ἐδιδάχθη καὶ τὰ κατὰ τὸν πολυγραφώτατον μοναχὸν Κασάριον τὸν Δαπόντε, ὅστις ἀσκούμενος ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ περιήρχετο προτρέπων εἰς ἀγαθὰς πράξεις καὶ ἐκδιδούς τὰ διδασκτικὰ αὐτοῦ συγγράμματα, τὰ τόσον ἐποικοδομητικὰ διὰ τὸ ἐνστίχως συντάττεσθαι. Καταταχθεὶς δὲ ἐν τῇ μονῇ τῆς Λαύρας πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, ἀνέμαθε τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα Εὐθυμίου τε καὶ Κυρίλλου τῶν στιχουργῶν καὶ Κοσμᾶ τοῦ θαυμαστοῦ καλογήρου, τοῦ συστήσαντός πρὸ ἐνός καὶ ἡμισέως αἰῶνος ἐν τῇ Λαύρᾳ τὸ ἡμερόβιον αὐτῆς τυπογραφεῖον, πρὸς ἡθικὴν καὶ διανοητικὴν μόρφωσιν καλογήρων τε καὶ κοσμικῶν.

Ἐπίστευσεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἠδύνετο νὰ μιμηθῇ ἐκείνους καὶ εὗρεν ὅτι, ἀσχολούμενος εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, ἠδύνετο νὰ παρᾶσχῃ βοήθειαν ἐκυτῷ, ὡς ἀγιορεῖται, καὶ τοῖς ὁμογενέσιν αὐτοῦ διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐκδόσεως παλαιῶν ἐλληνικῶν κειμένων. Γεννηθεὶς ἐν Ἀδριανουπόλει πρὸ ἐβδόμηκοντα σχεδὸν ἐτῶν καὶ διδασκθεὶς ἐκεῖ τὸ πρῶτον, εἶτα δ' ἐπὶ τινι ἔτη ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῇ, μετέβη εἰς Ἅγιον Ὄρος, «ἰσχυρὸς ἐν Χριστῷ νεανίσκος», οὐκ ἀμέτοχος δὲ τῆς ἐγκυκλίου παιδείσεως. Προσπάτην ἔχων τὸν μακαρίτην Εὐγένιον ἀρχιμανδρίτην τὴν Ἐκκλησιολογίαν, εἶτα δὲ τὸν μέγαν καὶ πολὺν ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ Βενιαμὶν ἀρχιμανδρίτην τὸν Λαυριώτην, πολλῶν ἀνθρώπων ἰδόντας ἄσπετα καὶ νόον γρόντας, ἀκούων ἀπ' αὐτῶν ἐμάνθανε τὰ χρηστὰ καὶ ὠφέλιμα καὶ συνετήρει ἐν τῇ μνήμῃ, μελετῶν δὲ ἐν παλαιοῖς ἐγγράφοις συνεπλήρου τὰς γνώσεις αὐτοῦ ἐμπεδῶν ἐκυτὸν ἅμα ἐν τῇ τέχνῃ τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἀγιορειτικῶν ὑποθέσεων. Εἶχεν ἄλλως τε τότε ὑπ' ὄψιν ἐνεργὰ καὶ ζῶντα τὰ παραδείγματα τῆς ἐν τῇ διοικήσει περινοίας καὶ δεξιότητος ἐξόχων ἀγιορειτῶν, μεθ' ὧν ἐσχετίσθη, καὶ ὧν ἡ μνήμη τῆς ἐμπειρίας καὶ συνέσεως ἀκριχὰ εἰσέτι παρὰμένει. Διότι μιμνήσκονται καὶ σήμερον οἱ ἀγιορεῖται τῶν Βάτοπεδινῶν Ἀντωνίου καὶ Ἰωκώβου καὶ Δανιήλ, Ἰωάκείμ καὶ Δανιήλ

καὶ Ἰλαρίωνος τῶν Ἰβηριτῶν, Δανιήλ Παντοκρατορινοῦ τοῦ ἐκ Θάσου, Νείλου τοῦ Ἐσφιγμέντου καὶ πρὸ πάντων Διονυσίου τοῦ Ἐκκλησιολογικοῦ. Ὁ μετ' αὐτῶν κοινολογῶν καὶ διαλεγόμενος καὶ θέλων νὰ μάθῃ, καὶ ποθῶν νὰ ζήσῃ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει, εὗρισκε τούτους καλλίστους διδασκάλους τῆς περὶ τὸ διοικεῖν ἐμπειρίας.

Ὁ Λαυριώτης Ἀλέξανδρος, ἐκδιδούς ἐν ἐφημερίσιν καὶ περιοδικοῖς ἔγγραφοις βυζαντινὰ καὶ τῆς τῶν κατὰ χρόνων ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, παρείχε μὲν εἰς τοὺς ποθοῦντας ἐρευνᾶν τὰ παλαιὰ κείμενα πλούσιον ὕλικόν, δυσπρόσιτον ἴσως εἰς τοὺς πλείστους· ἐπεμελεῖτο δὲ μᾶλλον τῶν τοῦ ἀγιωσύμου τούτου τόπου συμφερόντων καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ, καὶ ὡς μοναχὸς καὶ ἐκ τῶν γερόντων τῆς Μ. Λαύρας. Διότι, ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Κοινότητος διατελέσας ἀπὸ τοῦ 1864—1878, ὅτε ἐδέχθη ν' ἀποσυρθῇ, καὶ ἀνέγνω καὶ ἤκουσε πολλὰ ἀναγόμενα καὶ εἰς τὰς σχέσεις τῶν κελλίων καὶ τῶν μονῶν καὶ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, καὶ εἰς τὰς ἐθνολογικὰς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ἔριδας καὶ ἀντεγκλήσεις. Διδασκαλὶα τοιαύτη δεκατεσσάρων ἐτῶν τελειοποιουμένη διὰ τῶν νοουθεσιῶν καὶ συμβουλῶν τῶν ἀειμνήστων ἀγιορειτῶν, οὓς ἀναφέρομεν, ἀρκετὴ γίνεται πρὸς διδασκαλίαν τοῦ φιλομαθοῦς καὶ ἀγχίνου. Ὁ Ἀλέξανδρος ἦν ἀγχίνους καὶ φιλομαθὴς, δι' ὃ καὶ ἀρκούντως ἐδιδάχθη.

Ἐν ὅσῳ δ' ἠϋζανε τὴν ἡλικίαν, καὶ προσετίθει ὁ χρόνος αὐτῷ λευκὰς τρίχας, προσετίθεντο καὶ τὰ ἐκ τῆς πείρας διδάγματα καὶ ἡ ἐν τῇ μονῇ Λαύρας καὶ ἡ ἐν τῇ ἱερᾷ Συνάξει τῶν Καρῶν πολῦτιμος τοῦ Ἀλεξάνδρου συνεργασία ἐπεζητεῖτο, ὥστε νὰ μὴ ἐννοῶσιν οἱ ἀγιορεῖται κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν ὑπαρξίν ἱερᾶς Συνάξεως ἄνευ Ἀλεξάνδρου, πρῶτου ἐν ἴσοις ἀντιπροσώποις, καθὼ Λαυριώτου. Ἐπεζητεῖτο ἡ ἐν ταῖς ἀγιορειτικαῖς ὑποθέσεσι συνεργασία καὶ συμβολὴ αὐτοῦ, δυστυχῶς ἐπὶ ζημίᾳ τῶν βυζαντινῶν γραμμάτων, διότι ὀλίγοι ὥραι, στιγμαὶ τινες ὑπελείποντο αὐτῷ πρὸς ἐνασχολήσεις ἡμῖν καὶ παντὶ φιλόστορι ποθητάς. Ἀλλ' ἐφαίνεται τελευταῖον ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ καὶ πῶς ἀποκαμῶν ὁ ἀείμνηστος. Ἐπιστείλας πρὸ μικροῦ τῷ ἐκ παίδων φίλῳ αὐτοῦ συντάκτῃ καὶ διευθυντῇ τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας», πρὸς ἐκδόσιν, Εὐχὴν τινα συγχωρητικὴν ἐπὶ τεθνεῶσι Μαξίμου τοῦ Λογίου, τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐδικαιολόγει τὴν ἐκλογὴν τοιαύτης ὕλης διὰ τοῦ ὅτι «πρέπει νὰ φροντίζωμεν καὶ τὰ μετὰ θάνατον, ὅσα δηλαδὴ ἐκκονίσεν ἡ Ἐκκλησία».

Κουρασθεὶς καὶ ἀποκαμῶν, ἐκοιμήθη τὸν ὕπνον τοῦ μοναχοῦ, τοῦ ἀφιερῶσαντος ἔτη τεσσαράκοντα πέντε πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων καὶ τοῦ ἔ-

МЕЧНИКОВА

θνοὺς αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπηρετήσεν αὐτοῖς ἐν λόγῳ καὶ συνέσει, ἀποδοκιμάζων ἀείποτε τὸν ἀνόητον ἠθικῶς, ὕλικῶς δὲ νοούμενον, τάρachon τῶν πατριωτῶν, τῶν ἐν λόγοις καὶ γραφαῖς, οὐχὶ πάντοτε καὶ πανταχοῦ συμφερούσαις, ἐπιδεικνυμένων αἰσθημάτων, τῶν ἀγνοούντων ὅτι τὸ εὐγενέστερον τῶν αἰσθημάτων, ἀποτασσόμενον ταῖς ὑπαγορεύσεσι τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἔστιν ὡς ἡ ἐπιστήμη ἢ χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς καὶ πανουργία οὐ σοφία φαινομένη. Οἱ ἀγιορεῖται ἐπὶ πολλοὺς ἐνιαυτοὺς θέλουσι μνησθεσθαι τῆς δεξιότητος καὶ διοικητικῆς ἐμπειρίας αὐτῶν καὶ τῆς ἐν ἐθνικαῖς μελεταῖς ἐνασχολήσεως τοῦ Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου.

Ταύτας ἐτίμησαν ὁ παναγ. οἰκουμενικὸς πατριάρχης κ. Ἰωακείμ. συστήσας εἰς τὴν εὐνοίαν τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως καὶ διὰ πολλῆς τιμῆς ἄγων ταύτας ἐβράβευσαν, μετὰ τὴν αὐτοκρατορικὴν, αἱ κυβερνήσεις Σερβίας καὶ Ρουμανίας διὰ παρασκήμων, ἐπ' ἐσχάτων δὲ, φιλικαῖς συστάσεσιν, ἀπονείμωσαν τὴν δάφνην ἀξιοματικῶς τῆς ἀκαδημίας, ἢ γαλλικῆς κυβερνήσεως. Ταύτας ἐτίμησεν ὁ μακαρίτης πατριάρχης Ἀνθίμος ὁ ἀπὸ Ἐφέσου ἀπονείμωσας εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τὸ ὄψφικιον τοῦ μεγάλου χατοφύλακος τῷ 1872. Ἐπίμων δὲ καὶ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ἐν Ἑσπερίᾳ μεσαιωνολόγων, οἷς ἦν πρόθυμος εἰς ἠθικὴν ἀντίληψιν.

Ἡ ἱερὰ Κοινότης καὶ ἡ Μεγίστη Λαύρα ἀπένεμυν τῇ μνήμῃ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν πρέποντα τοῦ σεβασμοῦ φόρον. Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία γινώσκει τὸ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀνοίγῃν δυσπλήρωτον κενόν. Ἡ δὲ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», εἰς ἣν ἀπὸ εἰκοσαετίας ἐπέστελλε δημοσιεύματα, συμμετέχει σήμερον τῶν εὐχῶν τῶν ἀγιορευτῶν, ἐπὶ τῷ ἐνεατημέρῳ μνημοσύνῳ τοῦ προθύμου αὐτῆς συνεργάτου, μνημόσυνον ἐν λόγοις τὴν παροῦσαν νεκρολογίαν ἀφοσιώσας καὶ πρὸς μίμησιν πολλοῖς τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ Ἀλεξάνδρου προβάλλουσα.

Αἰωνία αὐτοῦ ἔσται ἡ μνήμη.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΙΩΑΚΕΙΜ ΙΒΗΡΙΤΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΕΚΡΟΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ

Πολιὲ καὶ πολυτίμῳ ντε Γέρον,

Σήμερς ὁ ἱερὸς ἡμῶν τόπος λυπὴν ἄρχτον καὶ ὀδυνην δακρύων αἰσθάνεται σήμερον ἐπὶ τῇ σκληρᾷ ἀπωλείᾳ σου, καὶ πένθος πένδημον ἄγουσι πάντες ἐπὶ τῷ θανάτῳ σου.

Ἡ γὰρ μετ' ἀπρηχμύλλου ἀρσιώσεως τὸν ἱερὸν

ἡμῶν τόπον ἡγωνίσθης μετ' ἀληθοῦς αὐταπαρνήσεως καὶ ἐθελοθυσίας πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων αὐτοῦ ἐμόχθησας ἐν τῇ περιφρουρήσει τῶν δικαίων σου ἐνεκκρέτησας ὡς καλὸς στρατιώτης. ἔπεσες τέλος φρουρὸς καὶ φύλαξ πιστὸς τοῦ καθήκοντος ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῆς ἱερᾶς ταύτης τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Ἀκροπόλεως.

Ἰδοὺ ἡ ἱ. Κοινότης, τῆς ὁποίας ὑπῆρχες ἀληθῶς ἡ ψυχὴ καὶ τὸ στόμα, ἰδοὺ ἄπασα αἱ ἱερὰ μοναὶ διὰ τῶν συναγωνιστῶν καὶ συνθλητῶν σου τιμητικῶς σὲ προπέμπουσιν εἰς τὴν αἰωνίαν σου χατοικίαν, δείγμα τρυνώτατον παρέχουσαι τῆς βαθυτάτης πρὸς σὲ ἐκτιμήσεως, διὰ τὰς ἀνεκτιμήτους, ὄντως, πρὸς τὸν ἱερὸν ἡμῶν τόπον πολυετεῖς ὑπηρεσίας σου.

Ἰδοὺ ἡ φιλόστοργος μετάνοιά σου, διὰ τῶν ἀπεσταλμένων αὐτῆς συναδελφῶν σου, ἀνοίγει τὰς μητρικὰς αὐτῆς ἀγκάλας, ἵνα φιλοστόργως ὑποδεχθῇ τὸ γενηρόν σου σκῆνος, ὡς ἄλλη Σπαρτιάτις ἐπὶ τῆς νικηφόρου ἀσπίδος φερόμενον.

Ἐγείρει, πολιὲ καὶ πολυτίμητε ἄνερ, ἔγειραι παλαίμαχε τοῦ καθήκοντος πρόμαχε καὶ ἴδε καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀδελφικῶς φιλοῦντας σε, κύκλῳ σου ἀπολυφρομένους καὶ θρηνηδὲς τὸ πένυστατον προσφωνοῦντάς σοι χαῖρε.

Ἀπαξάπασα ἡ ἀδελφότης τῆς ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἱερόρων, ἣν ἴσῃ τῇ φιλότῃ σοι Μετανοίᾳ ἡγάπας καὶ περιείπες, δι' ἐμοῦ, τὸ πένυστατον προσφωνοῦσά σοι χαῖρε, αἰωνίαν σοι εὐχεται καὶ ἀγῆρω τὴν μνήμην.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταδυστημάτων.

Ἀρξαμένης τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ β' τόμου τοῦ Ἡμερολογίου τούτου, παρῃκλοῦνται τὰ γραφεῖα τῶν ἱερῶν μητροπόλεων, τὰ καθυστεροῦντα εἰσέτι τὰς ἀπαντήσεις εἰς τὰς ἐγκλίρας ἀπευθυνθείσας αὐτοῖς ἐρωτήσεις, ὅπως ἐπισπεύσωσι τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Συντακτ. Ἐπιτροπῆς).

ΔΗΛΩΣΙΣ

Περιελθόντος εἰς γνῶσιν τῆς διεθνήσεως τοῦ Πατριρχικοῦ Τυπογραφείου ὅτι τινὲς τῶν ἀνά τὰς ὁδοὺς πωλούντων ἀντίτυπα τῆς ἐξ αὐτοῦ ἄρτι ἐκδοθείσης Κεινῆς Δαθήκης ζητοῦσι 6 καὶ 8 καὶ 10 γρόσια δι' ἐν ἀντίτυπον, γνωρίζομεν τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι ὅτι ἡ τιμὴ ἐκάστου ἀντιτύπου δεδεμένου εἶνε ὠρισμένη εἰς 5 γρόσια καὶ μόνον καὶ ὅτι τὸ βιβλιοπωλικὸν δικαίωμα περιέχεται ἐν τῷ πενταγρόσῳ τούτῳ τιμῇ.

Ἡ διεθύνουσα τοῦ Π. Τυπογραφείου.

Ἐπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ